

Jord och skog kräver generationslöften

En mandatperiod är fyra år. Det är bara en tjugofemtedel av ett sekel. Samtidigt fattas beslut under denna korta tid som påverkar resurser som ska bära Sverige långt därefter.

Det blir särskilt tydligt när vi ser på jordbruksmarken. Den uppstår inte av sig själv. Den är resultatet av bönders idoga brukande, investeringar och kunskap i generationer.

Det vi ser när vi tittar ut över öppna landskap eller rör oss genom skogar är inte bara natur. Det är ett uppbyggt produktionskapital.

Samtidigt kan det tas ur bruk på mycket kort tid. Här i Jämtlands län sker det bit för bit, i en långsam men stadig förlust. Det sker genom politiska beslut, inte minst utifrån kommunala planer där andra samhällsintressen ges företräde. Ofta är även dessa intressen resultat av politiska val. Till exempel när det slås fast att medborgarantalet ska öka, särskilt på vissa prioriterade platser, något som i sin tur skapar nya anspråk på marken. I de avvägningarna lever jordbruksmarken alltid farligt. Den är snabbast och enklast att exploatera.

Samma kortsiktighet präglar synen på skogen. Skog växer över generationer, men besluten fattas inom ramen för en mandatperiod. Vårt län har flest överklagade avverkningsbeslut. I varje enskilt fall kan det innebära slutet för en verksamhet som byggts upp under generationer. Behöver vi en Lex Hyttsten?

Det är dags att höja blicken och ta ansvar på riktigt. Det börjar med hur det offentliga ser på och värderar de gröna näringarna. De är inte reservytor. De är strategiska resurser för livsmedelsförsörjning, beredskap och långsiktig hållbarhet. Detta har påtalats många gånger, ändå fortsätter de att prioriteras bort. Efter år av varningssignaler och nedlagda verksamheter står vi förvånade när svenskt kött saknas i butik och inser hur snabbt det kan gå. Men då är vi redan för sent ute.

Det här är inte en fråga om landsbygdsutveckling. I grunden handlar det om samhällets överlevnad, om vår motståndskraft och om vår förmåga att försörja oss själva. Om vi steg för steg bygger bort vår produktionsförmåga spelar det ingen roll hur stark ekonomin ser ut på papperet eller vad som skrivs i strategiska dokument. Gröna näringar kan inte raseras och sedan byggas upp igen med peppande ord och välvilliga formuleringar i dokument som blir liggande.

I valrörelser ges löften som sträcker sig över fyra år. Men jord och skog kräver beslut som håller över generationer. Det räcker inte med ambitioner, det krävs tydliga svar.

Den 17 april arrangerar vi konferensen Grönt är skönt med ett politikersamtal lett av Terese Bengard. Inför detta ser vi att samma avgörande frågor återkommer. Hur ökar vi Sveriges självförsörjningsgrad i praktiken? Hur skapar vi förutsättningar för fler lönsamma företag inom de gröna näringarna? Hur stärker vi förädlingsgraden så att mer värde stannar i länet?

Det handlar också om grundläggande förutsättningar som vägar, bredband och elnät. Och om hur politiken fungerar i norra Sverige. I grunden finns en större fråga om synen på äganderätten och vem som ytterst ska råda över marken. Ska beslut hålla längre än en mandatperiod behöver de vila på verklig förståelse, bred enighet och införlivas i inte bara teoretiska prioriteringar utan även i konkreta avväganden och avsatta medel. Det är där generationslöften börjar.

Vilka långsiktiga villkor skapar du som folkvald, inom ditt ansvar och din rådighet, för att stärka de gröna näringarna i länet?

Välkommen till Grönt är skönt.

Anna Olofsson Frestadius, vd Torsta AB
Marie Sjölin, chef Torsta Landsbygdsutveckling

Torsta AB | Ösavägen 20 | 836 72 Ås
press@torsta.se | www.torsta.se

